

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2569

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS

BANBUNG 3 SCHOOL GROUP UNDER CHONBURI PRIMARY

EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พัชรिता พุทธิกาญจนกุล*, นิวัตต์ น้อยมณี, จินตนา ถาคำ

Patcharida Poottikanjanakul*, Niwat Noymanee, Jintana Thakham

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

Master of Education, Educational Administration, Graduate School,

Bangkok Suvarnabhumi University

Corresponding Author e-Mail: patcharidap83@hotmail.com

(Received: 2025, October 31; Revised: 2026, January 18; Accepted: 2026, January 28)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 113 คน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเทียบสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามรายโรงเรียน จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์การทำงาน พบว่าผลการ

เปรียบเทียบตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เปรียบเทียบตามระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; การบริหารงานวิชาการ; กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine the level of academic leadership of school administrators in the Banbung 3 School Cluster under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 1; and 2) compare academic leadership classified by gender, educational level, age, and work experience. The sample consisted of 113 teachers selected through proportional stratified random sampling based on school size, followed by simple random sampling using the lottery method. The research instrument was a questionnaire with an overall reliability coefficient of .96. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples *t* test, *F* test and one-way analysis of variance (ANOVA).

The findings indicated that the overall level of academic leadership of school administrators was at a high level. When classified by gender, statistically significant differences were found at the .05 level both overall and by aspects. However, no statistically significant differences were found when classified by educational level, age, and work experience.

Keywords: leadership; academic administration; Banbung 3 school group

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 กำหนดไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 16) กระบวนการในการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคล ในการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ หลักสูตร งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำสถานศึกษาไปสู่การยอมรับของชุมชนและสังคม หรือ

เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์ที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565, หน้า 12)

เป้าหมายสำคัญของการบริหารสถานศึกษา คือผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่มีคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง และความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการศึกษาต่อ ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงการบริหารจัดการของผู้บริหารในสถานศึกษาในการชี้นำส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวจิตใจในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาบุคลากร และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พุฒินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564, หน้า 16) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทสำคัญในเชิงวิชาการ เข้าใจและรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้และความสามารถทางด้านวิชาการที่เป็นวิชาชีพของตนเอง จนสามารถใช้ในการให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ร่วมงานได้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา เชลล์ (Chell, 2001, p. 5) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบายทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นยอมรับกันว่ามีผลต่อการสร้างคุณภาพของโรงเรียน โรงเรียนที่ดีมีคุณภาพทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และกฎเกณฑ์สำคัญที่นำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพนั้นมาจากคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้มีการกำหนดนโยบาย ผลผลิตของกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มงาน/หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้มีความสอดคล้องตอบรับกับนโยบายวิสัยทัศน์เพื่อคุณภาพของผู้เรียนจะได้มีคุณภาพที่ดีขึ้น มีหน้าที่ปกครองดูแล ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาทั้งหมดและนอกจากนี้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้มีการกำหนดนโยบาย ผลผลิตของกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ จึงมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาสังกัดกลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าบทบาทผู้นำทางวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง แต่ยังประสบปัญหาหลายด้าน อาทิ ครูผู้สอนที่มีลักษณะส่วนบุคคลและประสบการณ์ทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน อาจส่งผลต่อมุมมอง ความคาดหวัง และการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษา ภาระงานที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกรอบเวลาที่ต้นสังกัดกำหนด การขาดบุคลากรสนับสนุนด้านวิชาการโดยเฉพาะ ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่นิเทศหรือให้คำปรึกษาครูได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งความหลากหลายของโรงเรียน ที่มีทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งต้องเผชิญปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้การกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านวิชาการต้องปรับเปลี่ยนตามบริบท และไม่สามารถใช้แนวทางเดียวกันได้ทั้งหมด (รัฐาภรณ์ ปุณณิ, สัมภาษณ์, 2568) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยบทบาทดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ การนิเทศติดตาม และการส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการรับรู้และการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับมุมมอง ประสบการณ์ และบริบทการทำงานของครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนโดยตรง

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอย่างดี เพื่อเป็นผู้นำและสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาทั้งครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์วัดผลประเมินผล และเป็นไปตามความมุ่งหมายที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

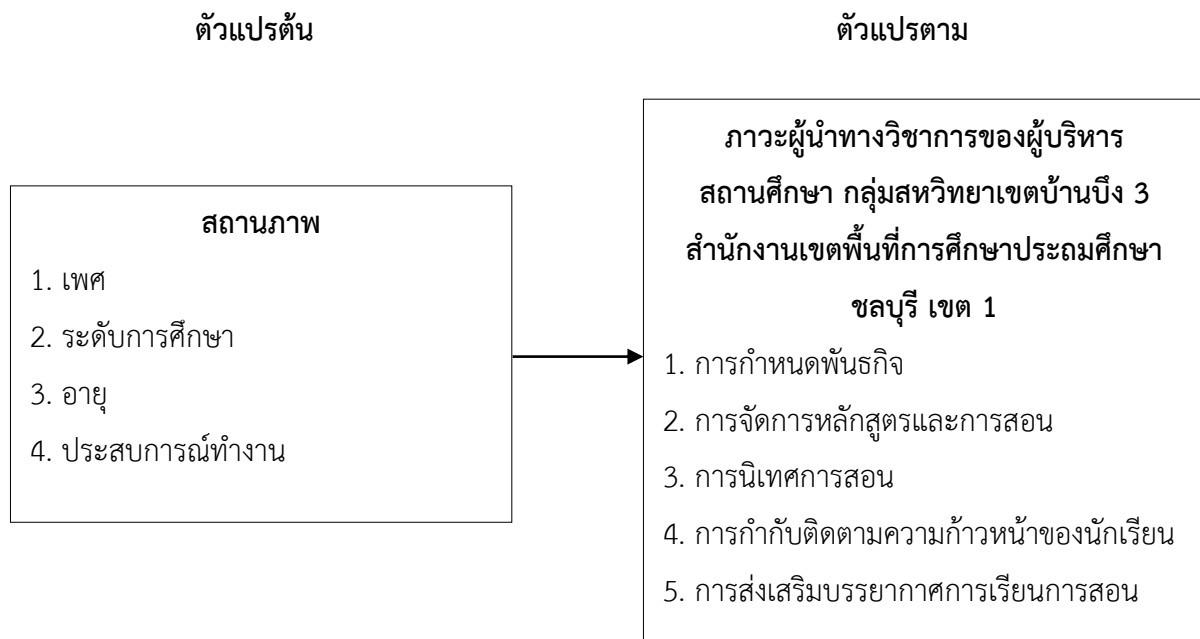
1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในสถานศึกษา อำเภอบ้านบึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2567, หน้า 4) กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, หน้า 608) จำนวน 113 คน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยเทียบสัดส่วนของประชากรกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามโรงเรียนจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลาก (simple random sampling) เพื่อให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95)

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 5 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 30) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูในสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

การเก็บรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997, p. 190) มีดังนี้ 4.50-5.00 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 2.50-3.49 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.49 หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 2) สถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (independent samples *t* test) การทดสอบค่าเอฟ (*F* test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

1. สถานภาพ พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 เพศหญิง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 การศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 84.96 สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.04 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 34.51 อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 46.02 อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.47 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 52.21 ระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 36.29 และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2569

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ	4.10	0.58	มาก	3
2. ด้านการนิเทศการสอน	4.09	0.65	มาก	5
3. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	4.10	0.59	มาก	4
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน	4.16	0.53	มาก	1
5. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	4.11	0.63	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.11	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกรายการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน ($\bar{X}=4.16$, $SD=0.53$) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.63$) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.58$) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.59$) ส่วนด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.65$)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย (n=33)		หญิง (n=80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ	3.88	0.61	4.19	0.55	-2.57*	.01
2. ด้านการนิเทศการสอน	3.80	0.66	4.22	0.60	-3.24*	.00
3. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	3.88	0.60	4.18	0.56	-2.52*	.01
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน	3.92	0.54	4.25	0.50	-3.10*	.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย (n=33)		หญิง (n=80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
5. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	3.88	0.68	4.20	0.58	-2.51*	.01
รวม	3.87	0.57	4.21	0.52	-2.98*	.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพศชายมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, $SD=0.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.92$, $SD=0.54$) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=3.88$, $SD=0.60$) และด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=3.80$, $SD=0.66$) และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, $SD=0.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.25$, $SD=0.50$) ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.22$, $SD=0.60$) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.18$, $SD=0.56$)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				<i>t</i>	<i>p</i>
	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (<i>n</i> =96)		สูงกว่า ปริญญาตรี (<i>n</i> =17)			
	<i>X̄</i>	<i>SD</i>	<i>X̄</i>	<i>SD</i>		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ	4.06	0.59	4.33	0.47	-1.73	.08
2. ด้านการนิเทศการสอน	4.05	0.65	4.31	0.57	-1.52	.13
3. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า ของนักเรียน	4.05	0.58	4.33	0.61	-1.79	.07
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การสอน	4.12	0.54	4.36	0.40	-1.72	.08
5. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	4.05	0.63	4.45	0.50	-2.45*	.01
รวม	4.07	0.56	4.36	0.48	-1.97	.05

**p*<.05

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.07, *SD*=0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน ($\bar{X}$ =4.12, *SD*=0.54) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}$ =4.06, *SD*=0.59) ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}$ =4.05, *SD*=0.65) และครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.36, *SD*=0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}$ =4.45, *SD*=0.50) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน ($\bar{X}$ =4.36, *SD*=0.40) ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}$ =4.31, *SD*=0.57)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	น้อยกว่า 30 ปี (n=39)		ระหว่าง 30-40 ปี (n=52)		มากกว่า 40 ปีขึ้นไป (n=22)		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ	4.04	0.52	4.11	0.62	4.23	0.61	4.10	0.58
2. ด้านการนิเทศการสอน	4.00	0.61	4.12	0.70	4.26	0.62	4.10	0.66
3. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า ของนักเรียน	4.01	0.58	4.16	0.57	4.15	0.66	4.10	0.60
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การสอน	4.11	0.46	4.13	0.58	4.31	0.55	4.17	0.53
5. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	3.99	0.60	4.14	0.66	4.25	0.60	4.11	0.64
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	0.52	4.12	0.58	4.24	0.58	4.12	0.57

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $SD=0.57$) ครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, $SD=0.52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.46$) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}=4.04$, $SD=0.52$) และด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}=3.99$, $SD=0.60$) ส่วนครูที่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $SD=0.58$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.16$, $SD=0.57$) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}=4.14$, $SD=0.66$) และด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.62$) และครูที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.58$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2569

การเรียนการสอน ($\bar{X}=4.31$, $SD=0.55$) ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.62$) และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.66$)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน							
	น้อยกว่า		ระหว่าง		มากกว่า		รวม	
	10 ปี		10-20 ปี		20 ปีขึ้นไป			
	(n=59)		(n=41)		(n=13)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ	4.06	0.57	4.13	0.60	4.20	0.61	4.10	0.58
2. ด้านการนิเทศการสอน	4.08	0.71	4.09	0.60	4.17	0.62	4.10	0.66
3. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า ของนักเรียน	4.08	0.61	4.15	0.54	4.00	0.66	4.10	0.60
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การสอน	4.14	0.47	4.18	0.63	4.22	0.53	4.17	0.53
5. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	4.08	0.62	4.16	0.66	4.17	0.60	4.11	0.64
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.56	4.15	0.57	4.15	0.58	4.12	0.57

จากตารางที่ 5 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, $SD=0.56$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.14$, $SD=0.47$) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.08$, $SD=0.61$) และด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.57$) ส่วนครูที่มีประสบการณ์ระหว่าง 10-20 ปี มี

ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.57$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.18$, $SD=0.63$) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}=4.16$, $SD=0.66$) และด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.60$) และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.58$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.22$, $SD=0.53$) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{X}=4.20$, $SD=0.61$) และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X}=4.00$, $SD=0.66$)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุน และขับเคลื่อนงานด้านวิชาการในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีทิศทางชัดเจน และสามารถนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามแนวทางการบริหารงานวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางไว้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ ได้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาในการนำครูและบุคลากรทางการศึกษาไปสู่เป้าหมายด้านการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ส่งเสริมนวัตกรรม และปรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาหลักสูตร มุ่งให้ผู้บริหารเข้าใจความสำคัญของการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ต่อมาคือการสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และร่วมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เข้มแข็งภายในโรงเรียน อีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญ คือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านวิชาการสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงจากการประเมิน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรม สัมมนา และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาศักยภาพของตนและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอีกด้วย ดังที่ กฤตกร น้าทิพย์ (2560, หน้า 86) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถและการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนา

บุคลากร ให้เป็นเครื่องมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมงานด้านวิชาการ พร้อมสนับสนุนสื่อและทรัพยากร การจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์การและผู้เรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 13) กล่าวว่าความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน ผู้นำทางวิชาการต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาการเรียนรู้ และสามารถแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาจึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากครูเพศหญิงมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูเพศชาย อาจเนื่องมาจากลักษณะบทบาทและการมีส่วนร่วมในงานด้านวิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ครูเพศหญิงมักมีความใกล้ชิดกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตร และการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลให้สามารถรับรู้บทบาทและการสนับสนุนทางวิชาการของผู้บริหารได้ชัดเจนมากกว่า สอดคล้องกับ กุณัณิ สาหลัง, บาเซล อับดุลลาฮับ, อิสมะแอ มะระ และจรร ประสงค์สุข (2568, หน้า 141) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน ต่างก็มีแนวคิด หลักการ กระบวนการบริหารตามนโยบายและเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ศิริชัย สีส้ม (2561, หน้า 71) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับ อิงอร บัวขจร (2566, หน้า 63) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารว่ามีการระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม แสดงออกในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกระดับการศึกษาการศึกษาสามารถรับรู้และมีผลการประเมินที่ใกล้เคียงกัน การพัฒนาผู้บริหารควรมุ่งเน้นที่สมรรถนะและผลการปฏิบัติงานมากกว่าระดับการศึกษาการศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและ

ทันต่อสถานการณ์ จึงส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาการศึกษากว่าระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ บาลกิส กาศา (2560, หน้า 90) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560, หน้า 66) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานภายใต้ระบบการบริหารและวัฒนธรรมองค์กรเดียวกัน ได้รับนโยบายการพัฒนาครู การนิเทศ มีการสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ พัฒนางานวิชาการระหว่างผู้บริหารและครูทุกกลุ่มอายุอย่างทั่วถึง ครูและบุคลากรจึงมีความเข้าใจและรับรู้ถึงบทบาทของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ กุณิ สาหลัง, บาเซล อับดุลวาฮับ, อีสะมะแอ มะระ และจรร ประสงค์สุข (2568, หน้า 138) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในเขตอำเภอสู่ไหงปาตี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ รัตน์ชนก แดงจันทร์ (2565, หน้า 202) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก การดำเนินงานด้านการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสามารถเชิงวิชาการอย่างทั่วถึง ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยหรือมากต่างก็ได้รับโอกาสในการอบรม พัฒนา และเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการกำหนดมาตรฐานภาวะผู้นำที่ชัดเจน ส่งผลให้ความแตกต่างในด้านระยะเวลาการทำงานไม่ส่งผลต่อระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับ สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564, หน้า 154) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ วนิดา เชื้อคมตา (2566, หน้า 158) ที่พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง พัฒนารูปแบบการนิเทศให้เป็นการนิเทศเชิงสร้างสรรค์ เน้นการให้คำปรึกษาและสะท้อนผลการสอนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศอีกด้วย

2. จากการวิจัยพบว่า ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับรองสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพัฒนาระบบการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ควรกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียน เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแผนการสอนและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตรงจุด

3. จากการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 3 จากอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนาผู้เรียนและสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและความมุ่งมั่นให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และสังกัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

บรรณานุกรม

กฤตกร น้ำทิพย์. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 1*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กุ่มณี สาหล่ง, บาเซล อับดุลวาฮับ, อิสมะแอ มะระ และจร ประสงค์สุข. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ในเขตอำเภอสหัสขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. *วารสารศิลปการจัดการ*, 9(2), หน้า 130-144.

บาลีส กษา. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกรบิ้ง สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษาประทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

รัชฎาภรณ์ ปุกมณี. (2568, 27 มิถุนายน). **ผู้อำนวยการโรงเรียน.** สัมภาษณ์.

รัตน์ชนก แดงจันทร์. (2565). **บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน**

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

วนิดา เชื้อคมตา. (2566). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้**

ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. การ
ค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สรเพชญ ไตรรงค์. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ**

บริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2567). **รายงานผลดำเนินงานประจำปี**

งบประมาณ 2567. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). **รายงานการพัฒนาระบบราชการประจำปี.**

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนา**

คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **รายงานการศึกษาสถานภาพการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ:

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย**

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2569

- ศิริชัย สีสม. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อิงอร บัวขจร. (2566). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Best W.J. (1997). *Research in Education*. Boston: Allyn & Bacon.
- Chell, J. (2001). *Introducing principal to the role of instructional leadership: A summary of master's project*. SSTA Research Centre Report.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale," *in Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Sons.